

צפ:

7

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

רע"י

מסורת הש"ס

(א) נח' מעשר עליה:
(ב) שם היתירא ורעי:
(ג) רש"י ד"ה וקא מהדר
גמרא וקאמר לעולם
אפילו לרש טו' טעור
ואמרין היתר טו' בטיל
היתר אלא היכא דלא טו'
מחליקין ספ"ד:

תוספות

[illegible]

אם היו ענין שלהם שמורים וכו' ומתאספין לפי כולן כפירות שביעית עממן במהן להיכן הלך לא היו ליה למספיק ולדמיון כשביעית עממם שהרי אם החליף עממן אלל ודאי גידולין מבטלי ליה עיקר לגמרי כאלו לא היה להם שם עיקר עממו משתנה דרך גדילתו: ועוד כן לא שמתם לרכן שמעון בן כנורא חללא אלל היכא דלא ערס. כלומר חללא דלא מצינא למייתי שמיפתא מן מכל מקום לא קשאי לן דעמי ההכא דגידולין דגידולין לא מבטלי עיקר לגמרי הני מיני היכא דלא ערס ערס לגמרי חללא היכא דערס ערס כי הכא דליתרסא צביל שזרעה בקרקע ערס ודאי גידולין ומבטלין עיקר לגמרי. ואם תקשי לן אחאי דכתיבנא לעיל בריש שמעוני* דסבירא לן דאי אין גידולין עיקר מבטלין אומו והכא דאחרין פטור בחיוב חיוב אללא אין גידולין עיקר ואפילו הכי קמי גדל כפטור פטור אללא חף על פי שאין גידולין עיקר אין מבטלין אומו והכא היינו עממא מרסו דהיתרא חללא צביל שהיאסור חסד להבטל לא היתרעוד דלא טרם לבטולי

עיקר אלף גידולין מאלוהין באלו. ובודין הוא לדליל [טז] נמי כי בעי למשט
דנציל בענין דנצל שיקרי בשביעות מנצל שנטעו בכרם ועקרי הכרם
דמתי לדמתי שמי בלל שנטעו בכרם דלא טרם אלף דכיון דהך
אממי לז דמי ליה. כן י"ל: **ירי יטרעל מעשר דקטרה**. דהיינו טרם
מקוקס אלף לז שגובי אלנתא אע"י דקא טרם הימר שבה אלף
גידולין שביעות: **שמי גובי מעשר קרע עשר העשר אלף כל** אל
דנציל שורע דלף ורעך שורעט שהוא מוקין כר מחזור ומעשר דנציל
וביתריל קאמר גידולין מנצילין עיקר אלף איסורא
אלף אלו גידולין ומנצילין עיקר. וקשה מעיך דהא כל רב שקלא וטלה
ליתמידי במעשר ויזן שכן דייק מנצילין גידולין שאין ואלו וכל
בעיין דקא אסמכתא בעלמא הוא וטעמא הוא דקיידי למילתיה דב
ליה מערובת הימר באיסור ודברים שאינם שוין מנצילין הן זה או זה
שביעות משום איסור שביעות אי בשאר שני שנוע משום טבל אינו גז
ודברים שהן שוין זה לזה לגמרי אין אחד מהם מנציל את חברו וכמו ש
דעמינו טעה וזכרן אי לפשות ין רב: **גופא אלף רבי מינע** אלף
אלף גידולין נמשכין אחר העיקר והרי הן כמותו והיאך מע
הוא עצמו אלף מגדולי בלל של תרומה ומשום הכי גידוליו דהו ג
בלל הו תרומה מיזו טבל הו: **טבל גידוליו מותרין בדבר שורע**
אלף שורע אלף גידולין מותרין לכולל ממנו ערבי כל זמן אלף הוק
מותרין ערבי אפילו קודם אוסר מירוח מפני אותו טבל שמתרחם כר
אלף: **ה"ג הכס דלא רבו גידולין על עיקר הכס דרבו גידולין**
בשבלל רבו גידולי גידולין על העיקר דהיינו גידולין אלף הכס גבי בלל
י"ל מעיקרא כי אקשי ליה מינע גידולין חולין הוה ליה לאקש
בעלמא גידולין גידולין ומיך דהכי קאמר אי אמרת דנצל דנציל
שורעו כלל מינע ומשום הכי כי אמר ליה דנדוקא נקטיה לאקש
דבר שאין ורעו כלל גידולי גידולין אסורין ושני

הדרך עלך הנודד מן הירק

לזרעה לא נטילה מדאורייתא: קשר
מן חשבון התבואה שזרע שהיתה לנו

נושא אשר רבו חכמי מדרשנו בצ"ל על תרומתו בו' סותר. דהו' מילין ומסר לזרים:

אסופת קטני דאסורין לאכלן בשמינית דחייב לבערן אכל העיקר
שאר דאמרינן היתר שבהן להיכן הלך: **הגדל בחיוב**. בשביעית חייב
לבעור: ו**הגדל בפטור**. דכזה העיקר הגדל בששית פטור הכי נמי
קאמר מנה קמא כו': מרן **כולם חסידיו ר' שמעון בן גמליאל קטני**
כו' והכי קאמר שרש"ג אומר הגדל
לו. ולעולם אסור היתר שבהן להיכן
הלך: וקא מהדר גמרא (א) לעולם ואפי'
לירש לא אמרי' היתר שבהן להיכן
הלך ועד כאן לא אמר שרש"ג הגדל
פטור פטור דאמרינן היתר שבהן
להיכן דקא דלא קא טביל היתר היתר
דלא קא טרע כגון הסם שירדו
עליהן בשמים ותמחו מחיליהן אכל
היתר דקא טרע כגון הכל דנטען
דקטני שתיקנה זרעה היתר ועד
זה מעשה שדעילין של אסורין מנטלין
את ההיתר והיו הכל אסור להכי
מתעשר לפי כולה: **מעשר עליה לפי**
שכונן. ואף על גב דקא טרע לגבי
שאר דעולין: **היטירה ורעי אינשי**.
דבר שהוא מתוקן רגילים את אדם
לזרע וסגי ליה בשני מעשרות במעשר
לראש ומעשר שני אכל דבר של אסור
אין רגילין בני אדם לזרע והואיל
ואיזו קא זרע בחסידא שזרעה
בלל תרומה ומעשר הנעטני היה

השטח שמעבר אותו עיסור שהיה לו ליתן אשתקד שלא ישתכר בכך: תרומה

יחסיא לא סגי לגבי ילדה שסבבה בזקנה גבי כלל שטענו כדכרס
בגמלו עיקר בזרעה ואפילו הכי קמיי אומה ליטרא מעשר עליה
כל דלא צטיל אומא קתמי מעשר עליה בטעל הויא ליטרא כלל
הוא ורעך דהיטרא ורעי אינשי דאיסורא לא ורעי אינשי. כל' דחמנא
הוא עיקר לגבי גידולין ומדכתיז ורעך משמע דוקא דהיטרא דהכי
הוא ורעך מיקרי דלא ורעי ליה אינשי הלכך מורעך משמע דבאיסורא
בדבר שאין ורעו כלל היא ומדאורייתא ליכא מדי שאין ורעו כלל
מן מעלין אלא העיקר דבדאורייתא לענין מעשר לא שמתנה ליה ורעה
הוא לבטלתי היתר דזרעי אינשי לגבי גידולין דאיסורא משום דהוא
אכל איסורא דאיסורא כליתרא מעשר טעל בגידולים דהוא איסורא אי
שמתנה ליה בטלה אע"פ שאין איסורין שזין מ"מ איסור דחבור הוא
בנמי בפר' הנדרס חל המבטל (על דף ג. ד"ה וספא). כן ג"ל ועדיין אי
לא אסא חכמי רבי יצאי כלל על תרומה וכו' והא אפן סתם גידולי תרומה
הוא בגידולי גידולין קאמרין. כ"י רבי יצאי כלל על תרומה לא שהיה
לי גידולין שבו ומעלין: הא נמי תנינא גידולי גידולין חולין. כלומר
הכלל. טעל שחוקע למעשר כגון שנתמרה כדרי ואסור לחטול ממנו
והוא למעשר: אבל דבר שאין ורעו כלל גידולי גידולין אסורין. לחטול
והעורב כגון וכל שכן גידולי גידולין על תרומה בדבר שאין ורעו כלל
הוא עיקר. כלומר כ"י אחרין גבי טעל דגידולי גידולין אסורין מיירי
תרומה מיירי כגון שרבו גידולי גידולין על הגידולין. והקשה הרשב"א
לדבריה הוי שרי דהא כלל אין ורעו כלל ומה דבדבר שאין ורעו
כדין יצאי לאו דוקא ולדמיון בעלמא נקטיה וכי קאמר מותר בדבר
כדין אפילו דבר שאין ורעו כלל פריך ליה ללאו קושטא הוא דהא
לדבריו גידולי גידולין על הגידולין קאמר דמותר:

(א) (דף מ: ד"ה ורבו).
(ב) מבוא ש"ך לדף ס.

דה אור השלם

ו. עשר תעשר את כל
תבואת ורעך היצא
השדה שנה שנה:
דברים יד כב

פירוש הרא"ש

[illegible][illegible]

מעשה טוב. דאס"ג דער
מה שגדל בשדה ולא יבנה
עם אכל איסורא דלא זרעי